

Nr 20.

Ankom till riksdagens kansli den 11 maj 1937 kl. 4 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner om åtgärder för stärkande av justitiekanslerns samt justitieombudsmannens och militieombudsmannens ställning.

Konstitutionsutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft dels de likalydande motionerna nr 141 i första kammaren av herr *Fredrik Ström* och nr 293 i andra kammaren av herr *Wallén*, dels ock motionen nr 187 i andra kammaren av herrar *Fast* och *Hallén*.

I motionerna I: 141 och II: 293 hemställes, »att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om verkställande av utredning och framläggande för nästa riksdag av de förslag, vartill utredningen må föranleda, rörande sådan ändring av regeringsformen att justitiekanslern ålägges effektiv kontroll å Konungens vägnar över jurisdiktionens och administrationens handhavande och tillämpning».

I motionen II: 187 hemställes, »att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande vilka åtgärder som lämpligen böra vidtagas för att giva åt justitiekanslern, justitieombudsmannen och militieombudsmannen en starkare ställning gentemot domstolar, ämbets- och tjänstemän».

Beträffande motiveringen för de i motionerna framställda yrkandena får utskottet hänvisa till vederbörande motioner.

Enligt § 27 regeringsformen må Konungen till justitiekansler nämna en lagfaren, skicklig och oväldig man, som i domarevärv varit nyttjad. Justitiekanslern åligger förnämligast att såsom Konungens högste ombudsman föra eller genom de under honom ställda fiskaler låta föra Konungens talan i mål, som röra allmän säkerhet och kronans rätt, samt att, å Konungens vägnar, hava tillsyn över rättvisans handhavande och i sådan egenskap beivra fel, som av domare och ämbetsmän begångna bliva. Justitiekanslern tillsättes genom fullmakt och har enligt § 35 regeringsformen förtroendesyssla, varifrån Konungen må entlediga honom, när han prövar rikets tjänst det fordra.

Dessa bestämmelser i § 27 regeringsformen hava icke sedan regeringsformen år 1809 antogs undergått någon förändring. Grundlagsstadgandets föreskrifter, att justitiekanslern skall å Konungens vägnar hava tillsyn över rättvisans handhavande och i sådan egenskap beivra fel, som av domare och ämbetsmän begås, har även varit utmärkande för justitiekanslerns uppgifter före 1809.

Redan enligt 1713 års kansliordning skulle högsta ombudsmannens, sedermera justitiekanslerns, ämbete bestå »först där uti att hava ett allmänt in-seende huru förordningar varder efterlevade samt var och en uti dess ämbete efterkommer sin skyldighet». Hans befogenheter för att möjliggöra denna tillsyn voro ganska vittgående; tillsynen utövades å Konungens vägnar, och han tog därför order och befallningar direkt från Konungen samt ägde även rätt att utfärda brev och befallningar i Konungens namn.

Såsom chef för revisionsexpeditionen, sedermera nedre justitierevisionen, följde han hela den förberedande handläggningen av justitieärendena, och då dessa avgjordes i rådet, skulle han vara närvarande, vilket i anledning av att rådet vid flera tillfällen bestritt hans rätt härutinnan ånyo uttryckligen föreskrevs i 1770 års instruktion. Under den gustavianska tiden upphöjdes han till riksdrots, och då högsta domstolen år 1789 inrättades blev han dess ordförande; högsta domstolens ledamöter voro tillsatta allenast genom förordnande. I egenskap av riksdrots var justitiekanslern dessutom under denna tid chef för hela justitieförvaltningen. Genom 1809 års regeringsform blev hans ställning emellertid ändrad, ehuru han fortfarande skulle vara chef för nedre justitierevisionen samt närvara i statsrådet då justitieärenden föredrogos. Genom 1840—41 års departementalreform, då beredningen till fördragning i statsrådet av ärendena överflyttades från statssekreterarna och rikets allmänna ärendens beredning till statsråden såsom chefer för departement inom Kungl. Maj:ts kansli, upphävdes justitiekanslerns rätt och plikt att närvara i justitiekonselj, varjämte han upphörde att vara chef för nedre justitierevisionen. Hans möjligheter att följa justitieärendena, domstolarnas och de högre ämbetsmännens verksamhet blevo härigenom rent faktiskt begränsade, ehuru han enligt instruktionen bibehöll rätt att närvara vid Högsta Domstolens förhandlingar, en rätt som dock icke i senare tid torde tagits i anspråk.

I en motion (II: 158) vid 1934 års riksdag föreslogs, att justitiekanslern skulle vara oavsättlig. Konstitutionsutskottet (utlåtande nr 7) avstyrkte förslaget och framhöll som stöd härför bland annat, att justitiekanslerns huvudsakliga ämbetsåligganden att som kronjurist bistå Kungl. Maj:t med juridiska utredningar eller utlåtanden och att vara Kungl. Maj:ts högsta åklagare samt å Kungl. Maj:ts vägnar utöva tillsyn över ämbetsmännens förvaltning enligt utskottets mening bestämt medförde kravet på att kanslern borde tillhöra den kategori av chefsämbetsmän, vilkas bibehållande i ämbetets utövning vore beroende av Kungl. Maj:ts prövning vid regeringsmaktens utövande. Motionen avslogs i enlighet med utskottets hemställan av riksdagen.

Vid sidan av justitiekanslersämbetet inrättades år 1809 riksdagens justitieombudsman, vars ämbetsområde 1915 uppdelades på justitieombudsmannen och militieombudsmannen. Dessa hava, var inom sitt kompetensområde, tillsyn över lagars och författningars efterlevnad av domare samt av ämbets- och tjänstemän och kunna vid vederbörliga domstolar i laga ordning tilltala dem, som uti sina ämbetens utövning av våld, mannamån eller annan orsak någon olaglighet begått eller underlåtit att sin ämbetsplikt behörigen fullgöra. Särskilt är i § 99 regeringsformen stadgat, att ombudsmännen äga rätt att när de anse det nödigt för sin ämbetsutövning »övervara högsta domstolens, rege-

ringsrättens, nedre justitierevisionens, hovrätternas, kollegiernas eller i dessas ställe inrättade verks och alla lägre domstolars överläggningar och beslut, dock utan rättighet att sin mening därvid yttra, samt äga tillgång till alla domstolars, kollegiers och ämbetsverks protokoll och handlingar». I den ämbetsberättelse, som det åligger dem att vid varje riksdag avgiva, skola de, förutom en redogörelse för förvaltningen av sina ämbeten, var och en inom sitt verksamhetsområde, utreda lagskipningens tillstånd i riket, anmärka lagars och författningars brister och uppgöra förslag till deras förbättring. Ombudsmännen äro också åklagare inför riksrätt mot medlemmar av högsta domstolen och regeringsrätten. Justitieombudsmannen utför vidare talan mot statsråd, därest konstitutionsutskottet förordnat om sådan talan enligt § 106 regeringsformen, samt är ordförande hos tryckfrihetskommitterade.

Genom justitieombudsmannaämbetets inrättande avsåg riksdagen att bibehålla den kontroll över förvaltning och rättsskipning, som den redan tidigare utövat, då justitiekanslern sedan 1720 hade att avgiva berättelse såväl till Konungen som till riksens ständer. Efter 1809 blev det justitieombudsmannen som skulle utöva ifrågavarande kontroll å riksdagens vägnar, medan justitiekanslern utövade den å Konungens vägnar.

I syfte att stärka justitieombudsmannens fria och oberoende ställning väcktes vid 1898 års riksdag en motion (II: 50) om att ingen statsämbetsman skulle kunna väljas till justitieombudsman. Motionären påtalade de täta ombytena på denna post, något som äventyrade justitieombudsmannens fullt självständiga och fria ställning samt hans levande intresse för uppgiften, vilka vore nödvändiga förutsättningar för att riksdagens ombudsman skulle kunna svara mot det avsedda ändamålet. Konstitutionsutskottet (utlåtande nr 1) avstyrkte motionen och anförde till stöd härför bland annat, att det vore olämpligt att utesluta just den klass av personer, inom vilken representanter för lagkunskap lättast stode att finna; de i motionen uttalade farhågorna att institutionen med bibehållande av gällande bestämmelser skulle förlora sin ursprungliga betydelse syntes icke vara berättigade. Motionen avslogs av riksdagen.

I motion (II: 197) vid 1922 års riksdag föreslogs förbud att till justitieombudsman utse den, som under visst antal närmast föregående år innehåft statstjänst, samt förbud för justitieombudsmannen att efter frånträdande av denna befattning inom viss tid mottaga statstjänst. Motionen avstyrktes av konstitutionsutskottet (utlåtande nr 7) och avslogs av riksdagen.

Vid 1936 års riksdag väcktes förslag i angivet syfte bland annat att stärka justitieombudsmannens och militieombudsmannens fria ställning (II: 359 och 397). Motionerna avstyrktes av konstitutionsutskottet (utlåtande nr 41) och avslogs av riksdagen.

Vid 1868 och 1874 års riksdagar föreslogs i motioner (respektive I: 9 och II: 178), att justitieombudsman skulle väljas endast vart tredje år, motsvarande den dåvarande valperioden till andra kammaren. Förslaget avstyrktes vid båda tillfällena av konstitutionsutskottet (utlåtanden respektive nr 4 och 9) samt avslogs av riksdagen. Denna tanke om utsträckning av justitieombudsmannens ämbetsperiod till tre år framfördes ånyo i motioner vid 1898 och 1899

års riksdagar (motionerna respektive II: 154 och II: 223) — dock enligt motionen vid 1899 års riksdag med undantag för det fall att décharge blivit justitieombudsmannen förvägrad, då nytt val skulle anställas. I dessa motioner framhölls bland annat, att så länge riksdagarna endast sammanträdde vart femte och sedermera vart tredje år, var justitieombudsmannens ämbets tid avsevärt längre än efter 1866, då årliga riksdagar och med dem årliga val av justitieombudsman infördes. Även dessa motioner avstyrktes av konstitutionsutskottet och avslogos av riksdagen. År 1898 anförde utskottet (utlåtande nr 2) bland annat, att riksdagens ställning till justitieombudsmannen gjorde det riktigt, att riksdagen var gång den sammanträdde skulle kunna utöva den rättighet att återkalla sin fullmakt, som allmän lag tillerkänner varje huvudman. Konstitutionsutskottet (utlåtande nr 7) vid 1899 års riksdag framhöll, i anledning av motionärs förslag angående décharge för justitieombudsmannen, att denne för närvarande icke vore underkastad något ansvar inför riksdagen för sin verksamhet och att någon décharge för denne under dåvarande förhållanden varken kunde beviljas eller vägras. Förslaget förutsatte alltså införandet i grundlag av en helt ny princip, mot vars upptagande utskottet ansåg flera betänkligheter förefinnas.

I fråga om sammansättningen av den nämnd, som skall utse justitieombudsman, föreslogs i en motion (II: 221) vid 1890 års riksdag, att i denna skulle inträda de tjugufyra ledamöter av vardera kammaren, som bevisat de flesta riksdagarna. Motionen avstyrktes av konstitutionsutskottet (utlåtande nr 10) och avslogos av riksdagen. Utskottet framhöll, att enligt förslaget riksdagen bleve utesluten från varje inflytande på nämndens sammansättning.

I en motion (II: 164) vid 1901 års riksdag föreslogs, att till valman för val av justitieombudsman ej skulle kunna utses någon, som hade sådan befattning, att han ansåges vara bland dem, över vilka det ålåg justitieombudsmannen att hava tillsyn. Motionen avstyrktes av konstitutionsutskottet (utlåtande nr 4) och avslogos av riksdagen.

Det förslag, som legat till grund för militieombudsmannaämbetets inrättande, framlades av Kungl. Maj:t vid 1914 års senare lagtida riksdag (proposition nr 63 och konstitutionsutskottets utlåtande nr 24), varefter vilande grundlagsbestämmelser defintivt genomfördes år 1915. Det framhölls härvid, att de kontrollinstitutioner i fråga om den statliga förvaltningen, som redan funnos, särskilt justitieombudsmannaämbetet, knappast kunde anses tillräckliga för sitt ändamål. Sedan dessa institutioners tillkomst hade nämligen den statsverksamhet, som utgjorde kontrollens föremål, i hög grad utvecklats, och det vore därför behöfligt att, om en tillfredsställande kontroll skulle kunna utövas över statsförvaltningen i dess helhet, antingen förstärkte de förefintliga kontrollmyndigheternas arbetskrafter eller ock upprätta en ny kontrollmyndighet för vissa områden. Den lämpligaste utvägen syntes härvid vara att anordna speciell kontroll för försvarsverkets vidkommande. Till undanröjande av misstro mot och missförstånd om försvarsverket funnes intet bättre medel än inrättande av en sakkunnig och opartisk myndighet med uppgift såväl att självant ägna förhållandena en ständig och noggrann upp-

märksamhet som ock att undersöka befogenheten av framställda klagomål och anmärkningar.

I motioner (II: 210 och II: 420) vid 1926 och 1928 års riksdagar påyrkades indragning av militieombudsmannaämbetet och överflyttande av militieombudsmannens åligganden till justitieombudsmannen. Motionerna avstyrktes vid båda tillfällena av konstitutionsutskottet (utlåtanden nr 6 och 13) samt avslogos av riksdagen. De skäl, vilka föranlett militieombudsmannaämbetets inrättande, ansåg utskottet fortfarande gälla i sådan grad, att en indragning av detta ämbete inte borde ske. Frånsett övriga skäl däremot vore militieombudsmannens arbetsbördan fortfarande så pass betydande, att den icke lämpligen kunde förenas med justitieombudsmannens hos en ämbetsman.

Vid 1930 års riksdag väcktes en motion (I: 241) om sådan ändrad arbetsfördelning mellan justitie- och militieombudsmännen, att den förre fortfarande skulle handlägga ärenden angående de civila domstolarna, fångvården samt exekutors-, åklagare- och polisväsendet, under det att övriga ärenden, som enligt gällande bestämmelser fölle inom justitieombudsmannens kompetensområde, skulle överflyttas till militieombudsmannen. Motionen avstyrktes av konstitutionsutskottet och avslogs av riksdagen. Utskottet framhöll (utlåtande nr 28), att ur synpunkten av en jämnare arbetsfördelning mellan de båda ombudsmännen talade vissa skäl för en reform i av motionären angiven riktning, men fann likväl en förändring i arbetsfördelningen de båda ombudsmännen emellan icke tillräddlig. De båda ombudsmännens kompetensområden vore för närvarande enhetliga samt klart och bestämt avgränsade; de torde ock för allmänheten vara jämförelsevis väl kända.

I nu föreliggande motioner har yrkats skrivelse till Konungen med anhållan om utredning rörande åtgärder till stärkande av justitiekanslerns, justitieombudsmannens och militieombudsmannens ställning med hänsyn till kontrollen över domstolar, ämbets- och tjänstemän. Den skillnad, som finnes mellan motionerna, ligger däri att de likalydande motioner, som i båda kamrarna väckts, dels tagit sikte blott på justitiekanslern, dels begränsat utredningsfrågan till en fråga om ändringar i regeringsformen, under det att den endast i andra kammaren väckta motionen dels avser såväl justitiekanslern som riksdagens båda ombudsmän, dels låtit utredningsfrågan omfatta åtgärder i allmänhet för vinnande av syftet.

Utskottet, som redan före sistförlidna riksdag varit betänkt på att framlägga förslag i detta ämne, anser att i anledning av de föreliggande motionerna förutsättningar nu torde finnas för en utredning i syfte att giva ifrågavarande ämbetsmän större möjlighet att under mera stadigvarande innehav av ämbetena med kraft utöva dem. I första hand bör utredningen härom avse justitieombudsmannen och militieombudsmannen, men då riksdagens ombudsmäns ställning nära sammanhänger med och delvis beror av justitiekanslerns ställning, har det synts utskottet nödvändigt att även denna, med hänsyn till vad som yrkats i samtliga tre motioner, kommer att omfattas av utredningen; utskottet förutsätter härvid, att också frågan om justitiekanslerns kontroll över

Utskottet.

högre myndigheters verksamhet på sätt tidigare gällt kommer under utredning. Justitiekanslerns kontroll över den högsta rättsskipningen och förvaltningen har nämligen efter 1840 allt mera trätt i bakgrunden för hans andra uppgift som högsta allmänna åklagare.

Det spørsmål, som främst kräver en lösning, avser justitiekanslerns samt de båda ombudsmännens allmänna ämbetsställning, för vilken enligt gällande rätt justitiekanslerns skall vara normerande. Det synes utskottet att dessa ämbetsmän, vilka enligt grundlag och instruktion skola utöva kontroll över rikets högsta myndigheter med undantag för statsrådet, böra erhålla en ställning, som minst motsvarar den, som tillkommer justitie- och regeringsråd. Både med hänsyn till utövningen av kontroll under ämbets-tiden och med hänsyn till önskvärldheten att dessa ämbeten icke, såsom ofta varit fallet, bli genomgångsplatser till de högsta administrativa och judiciella ämbetena, finner utskottet en reglering av förhållandet till dessa senare önskvärd. Utskottet anser uteslutet att ytterligare valbarhetsvillkor utöver vad grundlag redan stadgat skulle uppställas, men finner utredning önskvärd, om och vilka åtgärder möjligen kunde vidtagas för att vidga den krets av personer, ur vilken man skall kunna finna de för uppgiften lämpligaste. Att härmed följer en ändrad löneställning för vederbörande, såsom motionsvis vid denna riksdag ifrågasatts, ligger i sakens natur. Utskottet har härvid icke förbisett, att en dylik ändring i löneställning måhända dessutom kan kräva vissa följdregleringar även i fråga om andra med justitiekanslern och ombudsmännen hittills likställda ämbetsmän; utskottet förutsätter, att dessa spørsmål vid utredningen beaktas.

Då justitiekanslern är förtroendeämbetsman, men justitieombudsmannen och militieombudsmannen skola väljas av varje lagtima riksdag, har naturligt uppstått fråga, om icke de båda sistnämnda skulle kunna väljas för längre tid exempelvis 4 år, motsvarande andrakammarperioden. Utan att taga ställning till denna fråga anser utskottet, att densamma bör vid utredningen upptagas till närmare prövning, varvid dock bör beaktas, att i någon form riksdagens årliga kontroll över sina ombudsmäns allmänna ämbetsförvaltning bevaras. Oavsett om en förlängning av valperioden genomföres eller ej, lärer ock vara nödvändigt undersöka, om och på vad sätt pension må kunna beredas en avgående justitieombudsman och militieombudsman efter vissa års tjänstgöring.

I visst samband med frågan om valperioden, men även oberoende därav, tarvar frågan om valsättet en utredning. Valet sker nu genom valmän, som skola förrätta detta samma dag de själva blivit utsedda, varmed kan följa, att det verkliga avgörandet sker under hand i förväg. Det torde därför böra undersökas, om icke valförrättningen må kunna uppskjutas till en senare dag för att bereda tillfälle till överläggningar mellan valmännen, och om i övrigt reglerna för valets förrättande behöva överses.

Inom utskottet har vidare framhållits, att i 1810 års riksdagsordnings § 33 endast justitieombudsmannens berättelse rörande givna lagförklaringar skulle hänvisas till dåvarande lagutskottet och att i praxis granskningen av justitieombudsmannens verksamhet i övrigt skedde genom konstitutionsutskottet

ända till 1830, då sagda paragraf ändrades därhän, att lagutskottet övertog konstitutionsutskottets förutvarande befattning med denna granskning. Utan något ståndpunktstagande till spörsmålet om vilket utskott, som bör granska ombudsmännens verksamhet eller för dem gällande instruktioner, finner utskottet frågan härom böra beaktas vid en blivande utredning. Ombudsmännens instruktioner böra jämväl undergå granskning.

Även beträffande kontrollen över tryckfriheten synes det utskottet vara önskligt, att en utredning verkställes för att vinna större klarhet och reda ur konstitutionell synpunkt med avseende å justitiekanslerns åtalsrätt och förhållandet mellan justitiekanslern och chefen för justitiedepartementet. Det konstitutionella ansvar, som nu åvilar justitiedepartementets chef, kan bliva illusoriskt, om icke sagda förhållande fullt klarlägges i grundlag. Utskottet finner även en undersökning önskvärd, om ej likställigheten mellan justitiekanslern samt justitieombudsmannen och militieombudsmannen i fråga om rätt och plikt att infinna sig hos domstolar och myndigheter bör föranleda lika grundlagsstadganden.

Huruvida de åtgärder i avseende å justitiekanslerns, justitieombudsmannens och militieombudsmannens ämbetsställning, som utskottet anser önskvärda, möjligen kunna annorledes än genom grundlagsändringar åvägbringas, lärer komma att av utredningen framgå, och utskottet vill i detta avseende endast framhålla, att, om och i den mån grundlagsändringar kunna ifrågasättas, förslag härom så tidigt måtte bringas under riksdagens prövning, att de kunna slutligt avgöras efter nästa ordinarie andrakammarval.

Vid utskottets utlåtande bilägges en vid ärendets behandling i utskottet uppgjord förteckning över justitieombudsmän och militieombudsmän.

Med hänsyn till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen måtte i anledning av motionerna I:141 och II:187 och 293 i skrivelse till Konungen anhålla om utredning, med beaktande av ovan anförda synpunkter, angående justitiekanslerns, justitieombudsmannens och militieombudsmannens allmänna ämbetsställning och därmed sammanhängande spörsmål samt om framläggande snarast möjligt för riksdagen av de förslag, vartill utredningen må föranleda.

Stockholm den 11 maj 1937.

På konstitutionsutskottets vägnar:

C. A. REUTERSKIÖLD.

Närvarande: herrar Reuterskiöld, Hallén, Strömberg, Gustaf Adolf Björkman, Oscar Gottfrid Karlsson, Sandegård, Bergman, Carl Lindmark, Fredrik Ström, Anders Andersson, Hagström, Lindskog, Fast, Vougt, Holmbäck, Lundqvist, Nordström i Torsby, Werner i Höjen, Fält och Johansson i Tväråselet.

Bilaga.

Justitieombudsmän.

	Ämbetstid såsom J. O.	Befattning före kallelsen till J. O.	Befattning efter avgången.
<i>L. A. Mannerheim,</i>	f. 1749 (1809—23)	Förste expeditionsskreterare	Avgick på grund av ålder (74 år).
<i>C. I. M. Ehrenborg,</i>	f. 1788 (1823)	T. f. landshövding, förste expeditionsskreterare.	Avled under innehavandet av ämbetet.
<i>C. P. Törnebladh,</i>	f. 1774 (1823—34)	Hovrättsråd, härads- hövding	Sedermera t. f. justitiekansler, justitiestatsminister m. m.
<i>P. N. Poignant,</i>	f. 1785 (1834)	Revisionssekreterare	Avled under innehavandet av ämbetet.
<i>C. L. Landin,</i>	f. 1789 (1834—48)	Hovrättsråd	Inträdde som vice president i Svea hovrätt, vartill han utnämns ett par år före avgången från J. O.-ämbetet.
<i>S. L. Theorell,</i>	f. 1784 (1848—57)	Häradshövding, kam- marråd	Återgick till häradshövdingämbetet.
<i>P. E. Bergfalk,</i>	f. 1798 (1857)	Jur. utr. dr, professor i Uppsala	Avsade sig uppdraget omedelbart.
<i>J. A. Södergren,</i>	f. 1813 (1857)	Revisionssekreterare	Justitieråd.
<i>H. G. Lagerstråle,</i>	f. 1814 (1857—58)	Häradshövding, hov- rättsassessor	Statsråd, sedermera justitieråd.
<i>C. M. Wester,</i>	f. 1810 (1858—61)	Häradshövding	Avled under innehavandet av ämbetet.
<i>N. A. Fröman,</i>	f. 1816 (1861—84)	Sekr. hos J. O.	Pensionerades.
<i>L. W. S. Lothigius,</i>	f. 1836 (1884—86)	Häradshövding	Landshövding.
<i>E. Thomasson,</i>	f. 1829 (1886—89)	Borgmästare	Justitieråd.
<i>M. W. Huss,</i>	f. 1843 (1889)	Revisionssekreterare	Justitieråd.
<i>N. L. A. Claëson,</i>	f. 1848 (1889—92)	Expeditionschef i eckl.- dept., hovrätts- assessor	Justitieråd.
<i>A. A. Lilienberg,</i>	f. 1833 (1892)	Häradshövding	Avsade sig uppdraget omedelbart.
<i>A. F. Thollander,</i>	f. 1848 (1892—97)	Revisionssekreterare	Justitieråd.
<i>H. E. M. Bohman,</i>	f. 1852 (1897)	Revisionssekreterare	Justitieråd.
<i>G. Ribbing,</i>	f. 1849 (1897—98)	Hovrättsassessor	Utuämndes till hovrättsråd under innehavet av J. O.-ämbetet, senare häradshövding.
<i>O. Berger,</i>	f. 1849 (1898—1902 och 1913—14)	Häradshövding	Statsråd, sedan åter häradshövding och J. O. Avled under innehavandet av sistnämnda ämbete.

	Ämbets- tid såsom J. O.	Befattning före kallelsen till J. O.	Befattning efter avgången.
<i>C. E. Leijonmarck,</i>	f. 1855 (1902—06)	Revisionssekreterare	Hovrättspresident.
<i>B. F. E. Hasselrot,</i>	f. 1862 (1906—13)	Revisionssekreterare	Hovrättspresident.
<i>A. R. Östergren,</i>	f. 1866 (1914—15)	Häradshövding	M. O.
<i>V. E. O. Petré,</i>	f. 1876 (1915—18)	T. f. expeditionsschef i civildepartementet, hovrättsråd	Återgick till hovrätts- rådsämbetet.
<i>B. N. R. Lilienberg,</i>	f. 1872 (1918—25)	Revisionssekreterare	Hovrättspresident.
<i>E. G. Geijer,</i>	f. 1883 (1925—29)	Revisionssekreterare	Justitieråd.
<i>S. E. Ekberg,</i>	f. 1887 (1929—33)	Revisionssekreterare	Häradshövding, senare justitieråd.
<i>R. H. F. Gyllenswärd,</i>	f. 1891 (1933—35)	Statssekreterare, revi- sionssekreterare; förutv. statsråd.	Justitieråd.
<i>N. T. Ljunggren,</i>	f. 1893 (1935—)	Revisionssekreterare	—

Militieombudsmän.

	Ämbets- tid såsom M. O.	Befattning före kallelsen till M. O.	Befattning efter avgången.
<i>A. R. Östergren,</i>	f. 1866 (1915—19)	Justitieombudsman.	President i kammar- rätten
<i>G. F. Lindstedt,</i>	f. 1883 (1919—24)	Hovrättsråd	Häradshövding.
<i>J. A. Samuelson,</i>	f. 1881 (1924—26)	Hovrättsråd	Häradshövding.
<i>G. M. E. Bendz,</i>	f. 1883 (1926—30)	Revisionssekreterare	Hovrättspresident.
<i>E. H. Elliot,</i>	f. 1887 (1930—33)	Revisionssekreterare	Sedermera hovrättsråd och hovrätts- president.
<i>T. P. J. Petersson,</i>	f. 1889 (1933—36)	Expeditionschef, revi- sionssekreterare; förutv. statsråd	Generallotsdirektör.
<i>F. G. S. Centerwall,</i>	f. 1887 (1936—)	Byråchef; förutv. stats- råd	—